

Силабус навчальної дисципліни
«Експериментальна і поведінкова економіка»

Ступінь вищої освіти – третій (освітньо-науковий) рівень PhD вищої освіти

Рік навчання: 2, Семестр: 3

Кількість кредитів: 5

Мова викладання: українська

Підсумковий контроль: диференційований залік

Форма проведення занять: лекції, семінарські/практичні заняття

Назва курсу	Експериментальна і поведінкова економіка
Електронна версія курсу	-

Коротка анотація до курсу: дисципліна «Експериментальна і поведінкова економіка» націлена на: 1) розгляд теорій та доказів, пов'язаних із психологією прийняття економічних рішень, 2) знайомить з основами експериментальної методології в економіці, наголошуючи на взаємодії теорії та експерименту, прагнучи пов'язати питання теорії ринків, ігор та прийняття рішень з аспектами експериментального планування, аналізу та інтерпретації результатів.

1. Схема дисципліни

№ з/п	Тема
Тема 1	Вступ до курсу «Експериментальна та поведінкова економіка» Історичний розвиток і передумови виникнення поведінкової та експериментальної економіки
Тема 2	Поняття раціональності в експериментальній і поведінковій економіці: точки дотику та розходження
Тема 3	Вибір в умовах ризику та невизначеності: теоретичні засади
Тема 4	Вибір в умовах ризику та невизначеності: сучасні наукові дослідження
Тема 5	Міжчасові переваги у прийнятті рішень: теоретичні засади
Тема 6	Міжчасові переваги у прийнятті рішень: наукові здобутки
Тема 7	Методологічні аспекти побудови експериментальних досліджень у мікроекономічних системах
Тема 8	Поняття персоніфікованого соціального обміну в експериментальній економіці: ігри на довіру, ультимативні та диктаторські ігри
Тема 9	Стратегічні взаємодії та ринки: фундаментальні положення
Тема 10	Стратегічні взаємодії та ринки: наукові досягнення
Тема 11	Поведінкові інтервенції у сфері державної політики

Тема 12	Поведінкові фінанси та емоції
---------	-------------------------------

2. Формат курсу:

Змішаний (курс, що має супровід в системі MOODLE, має структуру, контент, завдання і систему оцінювання).

3. Компетентності, які мають бути сформовані у результаті опанування навчальної дисципліни:

здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері економіки, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики;

здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;

здатність обґрунтовувати та готувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей розвитку соціально-економічних систем і процесів із застосуванням математичних методів та моделей;

здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні наукові проекти в економіці та дотичні до неї міждисциплінарні підходи, проявляти лідерство та відповідальність при їх реалізації; комерціалізувати результати наукових досліджень та забезпечувати дотримання прав інтелектуальної власності.

4. Результати навчання:

розробляти та досліджувати фундаментальні та прикладні моделі соціально-економічних процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у економіці та дотичних міждисциплінарних напрямках;

планувати і виконувати емпіричні та/або теоретичні дослідження у сфері економіки та з дотичних міждисциплінарних напрямів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми;

формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, емпіричних досліджень і математичного та/або комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані.

5. Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	26
Семінарські заняття / практичні / лабораторні	24
Самостійна робота	98

Технічне й програмне забезпечення /обладнання – викладання курсу передбачає поєднання традиційних форм аудиторного навчання з елементами електронного навчання. Для занять в режимі оффлайн використовуються аудиторії, які обладнанні стійким інтернет-зв'язком, мультимедійними системами/проекторами для демонстрації презентацій.

Неформальна освіта: при вивченні цієї дисципліни можливе врахування результатів навчання в системі неформальної освіти.

6. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання: завдання, які виконуються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (- 1 бал). Перескладання модулів

відбувається із дозволу дирекції ННІ / Факультету за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).

7.Рекомендована література

Основна література:

1. Поведінкова економіка: від теорії до практики: міждисциплінарний навчальний посібник. За науковою ред. к.е.н., доц. Татомир І.Л., к.е.н., доц. Квасній Л.Г. Трускавець: ПОСВІТ, 2022, 408 с.
2. Талер Р. Поведінкова економіка. Як емоції впливають на економічні рішення. Наш формат. 2018. 464 с.
3. Івашук Ю. П. Поведінкова та експериментальна економіка: навч. посіб.; Терноп. нац. екон. ун-т. Тернопіль: Осадца Ю. В., 2017. 119 с.

Допоміжна література:

4. Бутко М.П. Економічна психологія. Навчальний посібник / М. П. Бутко, А. П. Неживенко, Т. В. Пета. К.: Центр учбової літератури, 2016. 232с.
5. Вахітов В. Поведінкова економіка: чому ми любимо помилятися [Електронний ресурс] / В. Вахітов, Є. Григоренко // VoxUkraine. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <https://voxukraine.org/uk/povedinkova-ekonomika-chomu-mi-lyubimo-pomilyatisya/>.
6. Демкура Т. Основні риси та особливості становлення поведінкової та експериментальної економіки [Електронний ресурс] / Тарас Демкура, Ірина Маркович // Соціально- економічні проблеми і держава. — 2021. — Вип. 2 (25). — С. 465-473. — Режим доступу: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2021/21mibtee.pdf>
7. Длугопольський О. В., Івашук Ю. П. Експериментальна та поведінкова економіка: від Вернона Сміта до Данієля Канемана. *Вісник ТНЕУ*. 2014. № 1. С. 180-193.
8. Марутян Р. Поведінкова економіка: від гоніння до нобелівської премії [Електронний ресурс] / Рена Марутян // Matrix Divergent. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <https://matrix-info.com/2017/10/25/povedinkova-ekonomika-vid-goninnya-do-nobelivskoyi-premiyi/>.
9. Опорний конспект лекцій з дисципліни «Поведінкова та експериментальна економіка» [Електронний ресурс] // Репозитарій ТНЕУ. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <http://dspace.tneu.edu.ua/retrieve/51563/2лекцій.pdf>.
10. Павлов О. І. Соціальна, поведінкова, адаптивна економіка: теорія та практика / О. І. Павлов, Т.А. Кулаковська, В. А. Самофатова. – Одеса: Астропринт, 2016. – 172 с.
11. Чорнобай Л. Поведінкова економіка: сутність та підходи до визначення / Л. Чорнобай, Ю. Широн. // Психологічні виміри культури, економіки, управління: Науковий журнал. – 2016. – №8. – С. 71-78.
12. Agarwal, S., Yang, A. X., & Zhang, J. (2017). Nudges from school children and electricity conservation: Evidence from the “Project Carbon Zero” campaign in Singapore. *Energy Economics*, 65, 336–352. <https://doi.org/10.1016/j.eneco.2017.05.01>
13. Allais, M. Le Comportement de l’Homme Rationnel devant le Risque: Critique des Postulats et Axiomes de l’Ecole Americaine. *Econometrica*. 1953. Vol. 21, no. 4 (Oct.). pp. 503–546. DOI: 10.2307/1907921
14. Bruttel, L., & Nithammer, J. (2025). *Opinion Piece: How to pre-register experimental studies that involve machine learning for text data analysis*. *Journal of Behavioral and Experimental Economics*, Article 102414. <https://doi.org/10.1016/j.socec.2025.102414>
15. Camerer, C., Loewenstein, G., & Rabin, M. (2004). Behavioral economics: Past, present, future. In C. Camerer, G. Loewenstein, & M. Rabin (Eds.), *Advances in behavioral economics* (pp. 3–51). Princeton University Press. <https://doi.org/10.1515/9781400829118-003>
16. Cohen, J. (1988). *Statistical power analysis for the behavioral sciences* (2nd ed.). Lawrence Erlbaum Associates. <https://doi.org/10.4324/9780203771587>
17. Experimental Economics and Machine Learning for Prediction of Emergent Economy Dynamics : proceedings of the Selected Papers of the 8th International Conference on Monitoring, Modeling &

Management of Emergent Economy (M3E2 2019), Odessa, Ukraine, May 22–24, 2019 / edited by : A. Kiv, S. Semerikov, V. Soloviev, L. Kibalnyk, H. Danylchuk, A. Matviychuk. Odessa : CEUR Workshop Proceedings, 2019. 478, [4] p. URL: <http://ceur-ws.org/Vol-2422>. DOI: 10.31812/123456789/3208

18. Frank, Robert. «Lessons from Behavioral Economics.» *Challenge*, vol. 51, № 3, 2008, pp. 80–92. URL: www.jstor.org/stable/40722503. Accessed 29 Aug. 2020.

19. Innocenti, A. (2017). Virtual reality experiments in economics. *Journal of Behavioral and Experimental Economics*, 69, 71–77. <https://doi.org/10.1016/j.socec.2017.05.006>

20. Kahneman, D. and A. Tversky. Prospect Theory: An Analysis of Decision Under Risk. *Econometrica*, 47(2), pp. 263-291, March 1979. URL: https://www.princeton.edu/~kahneman/docs/Publications/prospect_theory.pdf

21. Kahneman D. Maps of bounded rationality. A perspective on intuitive judgement and choice. Nobel Lecture, December 8, 2002. URL: https://www.nobelprize.org/nobel_prizes/economic-sciences/laureates/2002/kahnemann-lecture.pdf/

22. Slosse, W., Mutuku, K. V., de Clercq, M., D'Haese, M., Schoors, K., & Buysse, J. (2025). Uncertainty and inequality preferences in the Ultimatum Game: A case study on Kenyan smallholder farmers. *Journal of Behavioral and Experimental Economics*, 118, Article 102426. <https://doi.org/10.1016/j.socec.2025.102426>

Інтернет-джерела:

23. *Journal of Behavioral and Experimental Economics*. (1968-). Elsevier. <https://www.sciencedirect.com/journal/journal-of-behavioral-and-experimental-economics>

24. The Behavioral Economics Guide 2014-2024. URL: <http://www.behavioraleconomics.com>.